

დაბოგვა და დეპორიტები

საქართველოს ეროვნული ბანკი
National Bank of Georgia

რა არის დაზოგვა?

დაზოგვა - ეს არის რაიმე მიზნისთვის ფულის სამომავლოდ გადადება, ანუ შენახვა. დაზოგვა ფინანსური მიზნების მიღწევის და ფინანსური კეთილდღეობის შექმნის წინაპირობაა. მიუხედავად შემოსავლის ოდენობისა, ყოველთვის უნდა ეცადოთ მისი გარკვეული ნაწილი გადადოთ, რათა დაზოგვა დროთა განმავლობაში ჩვევად იქცეს.

ექსპერტები გვირჩევენ: მას შემდეგ, რაც მიიღებთ შემოსავალს და გადადებთ თანხას ყველა აუცილებელი ხარჯისათვის (მათ შორის, მაგალითად, კომუნალური გადასახადებისთვის), აუცილებლად უნდა გადადოთ შემოსავლის გარკვეული ნაწილი დანაზოგვის სახით და მხოლოდ ამის შემდეგ დახარჯოთ ფული თქვენი სურვილების დასაკმაყოფილებლად. კარგი იქნება, თუ თქვენი ყოველთვიური შემოსავლის 10-20%-ს მაინც დაზოგავთ, დაზოგვაში კი კონკრეტული მიზნების დასახვა დაგეხმარებათ. ამასთან, წინასწარ უნდა განსაზღვროთ, თუ რა თანხის შეგროვება გსურთ და დაახლოებით რა დრო დაგჭირდებათ ამისთვის.

ფინანსური მიზნები

მიზნები ფინანსური მიზანი მრავალნაირი შეიძლება იყოს: რაიმე ნივთის შეძენა, განათლების დაფინანსება, გაუთვალისწინებელი ხარჯისთვის (როგორცაა, დაზიანებული ძვირადღირებული საყოფაცხოვრებო ტექნიკის შეკეთება) დანაზოგვის შექმნა, და ა.შ.

ფინანსური მიზანი შეიძლება იყოს როგორც მოკლევადიანი, ისე გრძელვადიანი. მოკლევადიანი მიზნების მიღწევა რამდენიმე კვირაში ან თვეშია შესაძლებელი, და ისინი დიდ ფინანსურ ხარჯთან არ არის დაკავშირებული. ასეთი მიზანი შეიძლება იყოს მაგალითად, ახალი წიგნის ან ველოსიპედის შეძენა. გრძელვადიანი ფინანსური მიზნების მიღწევა კი შედარებით დიდ დროს და დანახარჯს მოითხოვს.

ასეთი მიზანი შეიძლება იყოს, მაგალითად საზღვარგარეთ მოგზაურობა ან ბინის შეძენა.

მნიშვნელოვანია, რომ კონკრეტული თანხის შესაგროვებლად საჭირო დრო რეალურად შეაფასოთ. ამასთან, აუცილებლად უნდა იზრუნოთ იმაზეც, რომ დაზოგილი თანხა უსაფრთხოდ შეინახოთ.

საბანკო დეპოზიტების შესახებ

თანხის დაბოგვის მიზნით შეგიძლიათ საბანკო დეპოზიტით, იგივე ანაბრით ისარგებლოთ.

დეპოზიტი კომერციულ ბანკში ფიზიკური პირის ან კომპანიის მიერ გარკვეული დროით განთავსებული თანხაა. დეპოზიტზე განთავსებულ სახსრებს ბანკი გარკვეული პერიოდულობით არიცხავს დამატებით თანხას, რომელსაც საპროცენტო სარგებელი ეწოდება. დეპოზიტზე სარგებელი შეიძლება დაირიცხოს პროცენტის დარიცხვის მარტივი ან რთული მეთოდის გამოყენებით.

განვიხილოთ ასეთი მაგალითი: თუ დეპოზიტზე განთავსებთ 100 ლარს, წლიური საპროცენტო განაკვეთი კი 10%-ია, ეს ნიშნავს, რომ თქვენ საწყის, ანუ ძირითად თანხას - 100 ლარს - წელიწადში ერთხელ დაემატება 100 ლარის 10%, ანუ 10 ლარი. შედეგად 1 წლიანი დეპოზიტით სარგებლობის შემთხვევაში თქვენი დანაზოგი ჯამში 110 ლარი გახდება, 2 წლიანის შემთხვევაში - 120 ლარი, 3 წლიანის შემთხვევაში - 130 ლარი და ა.შ. პროცენტის დარიცხვის ასეთ მეთოდს მარტივი ეწოდება; „მარტივი“ პროცენტი მხოლოდ დეპოზიტის ძირითადი

თანხიდან (ჩვენს მაგალითში, 100 ლარიდან) დაიანგარიშება.

„მარტივი“ პროცენტისგან განსხვავებით, „რთული“ პროცენტი ერიცხება როგორც დეპოზიტის ძირითად თანხას, ასევე ძირითად თანხაზე უკვე დარიცხულ საპროცენტო სარგებელსაც. განვიხილოთ ისევ ზემოთ მოყვანილი მაგალითი, მაგრამ ამჯერად გამოვიყენოთ პროცენტის დარიცხვის რთული მეთოდი: პირველ წელს დარიცხული საპროცენტო სარგებელი ისევ 100 ლარის 10%, ანუ 10 ლარი, ხოლო თქვენი დანაზოგი 1 წლის შემდეგ ისევ 110 ლარი იქნება; თუმცა, მეორე წელს პროცენტი უკვე 110 ლარს დაემატება და ის 110 ლარის 10%, ანუ 11 ლარი იქნება. შესაბამისად, თქვენი დეპოზიტის მთლიანი თანხა მეორე წლის ბოლოს 121 ლარი გახდება, „მარტივი“ პროცენტით მიღებული 120 ლარის ნაცვლად. მესამე წელს, 10%-ის დაანგარიშება უკვე 121 ლარიდან მოხდება, და ა.შ.

ამრიგად, პროცენტის დარიცხვის რთული მეთოდით მიღებული სარგებელი უფრო მაღალია, ვიდრე მარტივი მეთოდით მიღებული სარგებელი.

შესაბამისად, ცხადია, დეპოზიტი, რომელსაც ერიცხება „რთული“ პროცენტი, უფრო მომგებიანია გრძელვადიან პერიოდში, ვიდრე დეპოზიტი, რომელსაც „მარტივი“ პროცენტი ერიცხება.

როგორი ტიპის დეპოზიტები არსებობს?

დეპოზიტი შეიძლება იყოს როგორც ვადიანი, ისე უვადო. შეგვიძლია გამოვყოთ დეპოზიტის რამდენიმე ტიპი: ვადიანი დეპოზიტი, ზრდადი ვადიანი დეპოზიტი, საბავშვო დეპოზიტი და შემნახველი/ მოთხოვნამდე დეპოზიტი.

განვიხილოთ თითოეული მათგანი: ვადიანი დეპოზიტი იხსნება კონკრეტული ვადით (მაგ., 12 თვით) და ამ ვადის გასვლის შემდეგ მომხმარებელს უბრუნდება როგორც თავდაპირველად შეტანილი, ანუ ძირითადი თანხა, ისე მასზე დარიცხული სარგებელი. ჩვეულებრივ, მომხმარებელს დეპოზიტზე საპროცენტო სარგებელი ვადის ბოლოს ან ყოველთვიურად ერიცხება - იმის მიხედვით, თუ რას ითვალისწინებს ხელშეკრულება. თუ მომხმარებელი ვადიანი დეპოზიტიდან თანხას ვადაზე ადრე გაიტანს, ეს ჩაითვლება დეპოზიტის ხელშეკრულების პირობის დარღვევად და მას უფრო მცირე საპროცენტო სარგებელი დაერიცხება, ვიდრე თანხის ვადის ბოლოს გატანისას დაერიცხებოდა (ან შეიძლება საერთოდ არ დაერიცხოს სარგებელი). ზრდადი (ვადიანი) დეპოზიტი - ზრდადი დეპოზიტის ვადიანი დეპოზიტის სახეობაა და ისიც კონკრეტული, წინასწარ განსაზღვრული ვადით

იხსნება, თუმცა, სტანდარტული ვადიანი დეპოზიტისაგან განსხვავებით, მასზე პერიოდულად შესაძლებელია თანხის დამატებაც.

ზრდადი დეპოზიტის ერთ-ერთი უპირატესობა ის არის, რომ ის საშუალებას აძლევს მომხმარებელს დააგროვოს და ყოველთვიურად გაზარდოს საკუთარი დანაზოგი. თუმცა, როგორც წესი, მომხმარებელს ზრდადი დეპოზიტზე უფრო დაბალი სარგებელი ერიცხება, ვიდრე სტანდარტულ ვადიან დეპოზიტზე.

საბავშვო დეპოზიტის ვადიანი დეპოზიტის სახეა და მასზე, ზრდადი დეპოზიტის მსგავსად, შესაძლებელია პერიოდულად თანხის დამატება. საბავშვო ანაბარი, როგორც სახელწოდება მიუთითებს, ბავშვის სახელზე იხსნება და მოქმედია მისი სრულწოვანების ასაკამდე.

რაც შეეხება მოთხოვნამდე, ანუ შემნახველ დეპოზიტს - ამ ტიპის დეპოზიტი უვადოდ იხსნება და, როგორც სახელი მიგვითითებს, შესაძლებელია თანხის ნებისმიერ დროს როგორც დამატება, ისე გამოტანა. ამ ტიპის დეპოზიტი დაზოგვის კარგი საშუალებაა მაშინ, როდესაც მომხმარებელმა წინასწარ არ იცის, თუ როდის დასჭირდება თანხა, თუმცა, უნდა გავითვალისწინოთ, რომ შემნახველ დეპოზიტს აქვს შედარებით დაბალი საპროცენტო სარგებელი, ვიდრე სტანდარტულ ვადიან და ზრდადი დეპოზიტებს.

როგორ დავზოგოთ ფული უსაფრთხოდ?

როგორც უკვე ვისაუბრეთ, სხვადასხვა მიზნისთვის თანხის დაზოგვა საბანკო დეპოზიტების საშუალებით შეგვიძლია. აღსანიშნავია, რომ 2018 წლიდან მოქმედებს დეპოზიტების დაზღვევის სისტემა, რომლის ფარგლებშიც, ფიზიკური პირების ყველა ტიპის ანგარიშები და დეპოზიტები (მათ შორის, მიმდინარე, ვადიანი, მოთხოვნამდე) თითოეულ კომერციულ ბანკში ავტომატურად დაზღვეულია გარკვეული ლიმიტის ფარგლებში, რაც მომხმარებლების დანაზოგების დაცვის მნიშვნელოვან ინსტრუმენტს წარმოადგენს. ფულის დაზოგვისას, აუცილებელია ფრთხილად შეარჩიოთ ის ორგანიზაცია, რომელშიც თანხის შენახვას აპირებთ და შეეცადოთ მოიძიოთ რაც შეიძლება მეტი ინფორმაცია მისი ბიზნესსაქმიანობის შესახებ. დაიმახსოვრეთ, რომ არაგონივრულად მაღალ დაპირებულ საპროცენტო სარგებელს, სხვა თანაბარ პირობებში, მაღალი რისკიც უკავშირდება! ფინანსური უსაფრთხოების, მათ შორის, პირამიდული სქემების შესახებ ჩვენ შესაბამის ბროშურაში უფრო დეტალურად ვისაუბრებთ.

ფულის გარდა რისი დაზოგვაა შესაძლებელი?

გაითვალისწინეთ, რომ დაზოგვა მხოლოდ ფულს არ უკავშირდება. თქვენ შეგიძლიათ დაზოგოთ სხვა მნიშვნელოვანი რესურსებიც, როგორცაა დრო, რომელიც ერთ-ერთი ყველაზე ძვირფასი „აქტივია“ დღევანდელ სამყაროში - მაგ. შეეცადოთ ხვალისთვის არ გადადოთ დღეს გასაკეთებელი საქმე, ან ნაკლები დრო გაატაროთ სოციალურ ქსელებში; ელექტროენერგია - გამორთოთ ელექტროხელსაწყოები მაშინ, როდესაც მათ არ იყენებთ და ისარგებლოთ ენერგოეფექტური ნათურებით; ასევე წყალი - დაკეტოთ ონკანი, როცა არ იყენებთ, და ასე შემდეგ. ამ ნაბიჯების გადადგმით, თქვენ არამხოლოდ თავიდან აიცილებთ ზედმეტ ხარჯებს, რაც, საბოლოო ჯამში, ხელს შეგიწყობთ მეტი თანხის დაზოგვაში, არამედ გარემოსაც გაუფრთხილდებით.

**გისურვებთ წარმატებულ
დანაზოგებს!**

